

Elementi i kriteriji vrednovanja učenika iz nastavnog predmeta – Povijest SŠ

(prema Kurikulumu povijesti i Pravilniku vrednovanja 2019.)

Elementi vrednovanja su:

Činjenično znanje: uključuje **poznavanje najvažnijih činjenica, datuma i povijesnih osoba** iz povijesti svijeta i svoje nacije na pet područja ljudske aktivnosti- domena: društvenom, ekonomskom, znanstveno-tehnološkom, političkom i filozofsko-religijsko-estetskom te poznavanje i razumijevanje temeljnih povijesnih pojmova i povijesne terminologije što ih povjesničari koriste u svome radu i međusobnoj komunikaciji, njihovo razumijevanje i sustavna organizacija. Ovaj element vrednuje se u svim godinama učenja i poučavanja Povijesti.

Konceptualno znanje: uključuje znanje o tome kako se odgovarajući sadržaji organiziraju i strukturiraju, kako su različiti dijelovi sadržaja međusobno povezuju, kakav je njihov međusobni odnos te kako ovi dijelovi funkcioniraju zajedno. Razumijevanje koncepata koji se koriste u nastavi povijesti i razvijanje povijesnog i kritičkog mišljenja kao temelja za razumijevanje i povezivanje događaja, procesa i pojava kroz povijest. **Riječ je o konceptima vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada na povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.** Uključuje i poznavanje temeljnih načela, klasifikacija, teorija i modela koji se odnose na te koncepte. Ovaj se element vrednuje u svim ciklusima učenja i poučavanja Povijesti.

Proceduralno znanje: uključuje **poznavanje i primjenu odgovarajućih metoda i koraka u prikupljanju, obradi, sređivanju i korištenju podataka** dobivenih iz povijesnih izvora te u istraživanju prošlosti. Uključuje i znanje o načinima interpretacije i pisanja povijesnog eseja te vrednovanje učeničkih radova proizašlih iz samostalnih istraživanja. Ovaj se element vrednuje u svim ciklusima učenja i poučavanja Povijesti. Znati kako nešto učiniti – uključuje poznavanje vještina, tehnika, koraka i metoda rada.

U procesu učenja i poučavanja Povijesti provode **se tri pristupa vrednovanju:**

Vrednovanje za učenje: jest poticanje i usmjeravanje učenja pravodobnim povratnim informacijama. Provodi se sustavnim i kontinuiranim praćenjem individualnih i skupnih aktivnosti učenika, ciljanim pitanjima i razgovorom s učenicima te pisanim kontrolnim i praktičnim vježbama poput korištenja slijepih karata, izrade jednostavnih povijesnih karata na zadanoj podlozi, lenti vremena, različitih grafičkih prikaza i mapa, popunjavanja slijepih karata, izrade osobne mape i slično. Važnu ulogu u vrednovanju za učenje imaju pravodobne i jasne povratne informacije.

Vrednovanje kao učenje: promatra se kao sastavni dio učenja, a provodi se postupcima koji obuhvaćaju samovrednovanje i samoprocjenu učenika, kao i učeničko vrednovanje i procjenu radova drugih učenika. U procesu vrednovanja kao učenja učenik procjenjuje vlastito razumijevanje i

poznavanje različitih postupaka i metoda, vlastite radove i uspješnost njihova prezentiranja i drugo. Učenici mogu vrednovati učenje i rezultate ostalih učenika, posebno nakon prezentiranja različitih individualnih i skupnih radova.

Vrednovanje naučenog: provodi se najčešće nakon obrađene nastavne teme i rezultira ocjenom prema sljedećem kriteriju za pisane provjere 0-49% nedovoljan, 50-62% dovoljan, 63-75% dobar, 76-89% vrlo dobar, 90-100% odličan.

Elementi vrednovanja/ ocjena	Činjenično znanje	Konceptualno znanje (6 koncepata u nastavi povijesti) Način razmišljanja	Proceduralno znanje Način postupanja
Odličan	S lakoćom i samostalno definira, razumije i koristi povijesne činjenice, datume i povijesne osobe, služi se povijesnom terminologijom.	Samostalno, točno i cjelovito povezuje povijesne sadržaje u okviru koncepata koji se koriste u nastavi povijesti. Vrijeme i prostor – s lakoćom čita i koristi povijesni i geografski zemljovid, te smješta sadržaje u vrijeme i prostor. Uzroci i posljedice – samostalno određuje, objašnjava i analizira višestruke uzroke i posljedice Kontinuiteti i promjene – samostalno i točno objašnjava kontinuitete i promjene navodeći primjere. Rad s povijesnim izvorima – samostalno interpretira, analizira i vrednuje povijesne izvore, Povijesna perspektiva – uočava i ocjenjuje samostalno utjecaj prošlosti na sadašnjost te povijesne perspektive. Usporedba i sučeljavanje – samostalno uspoređuje i suprotstavlja različite ideje, vrijednosti, osobe, ponašanja te argumentirano iznosi i vrednuje svoj stav.	Samostalno i vrlo uspješno koristi metode, procedure i tehnike u prikupljanju, obradi, sređivanju i korištenju podataka dobivenih iz povijesnih izvora te u istraživanju prošlosti. Sistematično i logično analizira i interpretira izvore i dobivene podatke. Samostalno predstavlja svoje radove, pokazuje izvrsnu odgovornost, samostalnost i promišljenost pri uporabi tehnologije.

Vrlo dobar	Učenik razumije i definira povijesne činjenice, datume i povijesne osobe, služi se povijesnom terminologijom, primjenjuje i objašnjava sadržaje ali je ponekad potrebna samo djelomična pomoć nastavnika.	Uspoređuje, uočava i razumije povijesne sadržaje u okviru koncepata koji se koriste u nastavi povijesti. Razumije značenje povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Uspoređuje i objašnjava kontinuitete i promjene u povijesti. Opisuje i uočava uzroke, povod i posljedice povijesnih događaja.	Poznaje , primjenjuje i razumije metode, procedure i tehnike u prikupljanju, obradi, sređivanju i korištenju podataka dobivenih iz povijesnih izvora te u istraživanju prošlosti.
Dobar	Poznaje i definira povijesne činjenice, datume i povijesne osobe, služi se povijesnom terminologijom, ali stečeno znanje ne primjenjuje samostalno na primjerima te ne povezuje povijesne sadržaje.	Opisuje i uz djelomičnu pomoć nastavnika povezuje povijesne sadržaje u okviru koncepata koji se koriste u nastavi povijesti. Dobro se snalazi na povijesnom zemljovidu te može odrediti vrijeme i prostor povijesnim događajima. Teže uspoređuje i interpretira izvore.	Koristi metode, proceduru i tehniku u prikupljanju, obradi i sređivanju podataka ali uz pomoć nastavnika i vođenje.
Dovoljan	Djelomično poznaje povijesne činjenice, datume i povijesne osobe, djelomično se i nepotpuno služi se povijesnom terminologijom	Djelomično povezuje povijesne sadržaje u okviru koncepata koji se koriste u nastavi povijesti. Loše se snalazi na povijesnom zemljovidu te djelomično smješta sadržaje u vrijeme i prostor. Određuje uzroke i posljedice samo uz pomoć i vođenje nastavnika.	Djelomično prepoznaje metode, procedure i tehnike u prikupljanju, obradi, sređivanju i korištenju podataka dobivenih iz povijesnih izvora te u istraživanju prošlosti. Analizira i interpretira izvore i dobivene podatke jedino uz stalnu pomoć nastavnika. Uz pomoć nastavnika i bilježaka predstavlja svoje radove.
Nedovoljan	Ne može reproducirati, definirati, objasniti i ne razumije povijesne	Ne može povezivati nastavne sadržaje, ne može ih smjestiti u vrijeme i prostor. Ne može odrediti	Ne poznaje i ne zna se koristiti metodama, procedurom i tehnikama u prikupljanju, obradi,

	činjenice, datume i povijesne osobe, služi se povijesnom terminologijom.	нити узрок нити послједичу каквог догађаја нити сам радити на повјесном извору.	sređivanju i korištenju podataka dobivenih iz povijesnih izvora te u istraživanju prošlosti.
--	--	---	--

Vrednovanje naučenog – pristup esejskom tipu zadatka, istraživačko učenje

Kriteriji za vrednovanje eseja

	nedostatno	odgovarajuće	Izvrсно
struktura eseja bodovi: 0, 1 nedostatno 2 odgovarajuće 3 izvrsno	Rad sadrži premalo ili previše riječi, struktura rečenice nepravilna Nema razrađenu strukturu, ne koriste se prilozi, rječnik nije primjeren	Struktura rada je jasno određena, broj riječi je u granicama zadanog, struktura rečenice ispravna, rječnik je primjeren, rad sadrži priloge	Rad je u potpunosti uređen sa jasnom izrađenom strukturom, struktura rečenice potpuna, raznolika i zanimljiva, sadrži sve zadane elemente, prilozi su objašnjeni
činjenično znanje bodovi: 0, 1 nedostatno 3 odgovarajuće 5 izvrsno	U radu ima dosta činjeničnih pogrešaka, pojmovi se pogrešno koriste, podaci su nepovezani i neutemeljeni Terminologija je nedosljedna i pogrešna	Rad pokazuje zadovoljavajuće poznavanje teme Podaci se iznose na razumljiv način, vidljivo je razumijevanje pojmova i povezivanje podataka uz navođenje odgovarajućih primjera pravilno se koristi terminologijom	Rad je temeljen na potrebnom poznavanju činjenica i pokazuje visoku razinu razumijevanja pojmova, navode se odgovarajući primjeri podrobno opisani Učenik suvereno koristi stručnu terminologiju
konceptualno znanje bodovi: 0, 1 nedostatno 3 odgovarajuće	Učenik u radu ne koristi ili površno koristi povijesne koncepte Razumijevanje koncepata mu je nepotpuno te ga ne uključuje dosljedno u rad	Učenik koristi jedan povijesni koncept pomoću kojeg objašnjava temu Učenik dobro razumije koncepte te ih je sposoban primijeniti u odgovarajućem kontekstu	Učenik suvereno koristi i odlično razumije više povijesnih koncepta i na taj način objašnjava zadanu temu te je sposoban kritički ih primijeniti u bilo kojem povijesnom kontekstu

6 izvrsno			
proceduralno znanje bodovi: 0, 1 nedostatno 3 odgovarajuće 6 izvrsno	Iz rada nije vidljivo poznavanje proceduralnih kompetencija: učenik ne navodi metodologiju rada u uvodu, ne koristi povijesne izvore, nedostaje analiza, ne razlikuje bitno od nebitnog. Zaključak ne proizlazi iz prethodnog teksta	Učenik djelomično vlada proceduralnim vještinama, navodi bitne činjenice, sposoban je skupiti, srediti potrebne podatke, uključuje analizu, u radu koristi povijesne izvore i dijelom ih analizira Zaključak djelomično proizlazi iz uvoda i razrade teme	Učenik u potpunosti vlada proceduralnim kompetencijama. Navodi metodologiju rada, naglašava bitno, analizom povijesnih izvora potkrepljuje navode u tekstu eseja. Analiza ima svrhu te je vidljivo kritičko promišljanje. Zaključak jasno proizlazi iz uvoda i razrade teme
Bodovi ukupno:	18 - 20 odličan (5) 15 - 17 vrlo dobar (4) 12 - 14 dobar (3) 9 - 11 dovoljan (2) 0 - 8 nedovoljan (1)		